

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četirih stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 19. oktobra.

Mi smo v sobotnem listu „Slovenskega Naroda“ z zadovoljstvom konstatirali, da so prišli v taborji naših „starih“ Slovencev nekako do mirnejše sodbe in do izpoznavanja ali bolje: do javnega izpovedanja, ka naša liberalno-slovenska stranka nij taka, kakor so jo njihovi organi vedno opisovali, narodni stvari na škodo, mirnemu razvoju na kvar in sporazumljenju in k enotnemu boju zoper skupnega sovražnika Nemca in nemškutarja nikakor ne na korist.

Ali enega moža vsi naši klerikalni listi še zdaj ljuto napadajo in kot izdajalca proglašajo, namreč dr. Razlaga. Povod jim je, ker Zarnikove interpelacije nij podpisal. Treba da o tem svoje stališče pojasnimo.

Naprej bodi povedano, da je bilo tudi nam neljubo pogrešati na interpelaciji Razlagovo ime poleg vseh drugih navzočnih slovenskih poslancev. Vendar smo potem iz najboljših virov izvedeli, da R. interpelacije prej ta dan iz formalnih, ne pa iz stvarnih obzirov nij podpisal, drug dan pa mu nij bila niti predložena. Tudi onih besedij, katere se mu v „S.“ podtikajo, nij govoril, ali vsaj ne tako. Da je stvarno za misel v interpelaciji izrečeno, dokazal je s tem, da je glasoval, kakor vsi drugi slovenski poslanci za resolucijo: „deželni zbor odločno protestuje proti vladni germanizaciji učiteljske pripravnice, gimnazije novomeške in kranjske“. Tudi glede govorjenja v nemškem je znano, da naše stališče nij enako z njegovim.

Vendar moramo konstatirati, da nam se studi način, kako, kar brez vsega preudarka vpijejo po svetu „izdajalec je“! Kako zopet pozivljajo in begajo volilce, naj mu „nezakupnico“ pošljejo, kako ga celo lehkomišljeno obirajo, da išče „službe“! Z „izdajalci“ bode malo bolj varčni, kajti domislite se, da ste istega poslanca stoprv lani osovorej samo zaradi tega imenovali narodnega „izdajalca“, ker nij glasoval zoper oddajo tistih 130 sežnjev deželne zemlje pri novi realki. In letos? Glejte govoril je eden stebrov vaše stranke v Ljubljani, podpredsednik kranjske trgovinske komore g. Horak, za isto, za kar je lani Razlag glasoval in od vas z izdajalcem pital bil, in večina zborova je bila letos — za to! — Še bolj smešno je, in gotovo nij „krščanska“ politika, sumničiti R., da išče „mastne“ službe“, kakor smo te dni brali v „Sl.“ Na starejša leta bode mož, kateri se more pri nas premožen imenovati, kateri nema dece, kateremu torej niti treba nij, torej vsa psihologija uže sama proti govori, — zatajil za ene goldinarje nazore, za katere se je 30 let poganjal?! Tega možnosti sami ne verujete! Čemu torej več, nego lehkomišljeno ščuvanje na osebo? Pa ko bi tudi res tako bilo, da bi R. postal kedaj n. pr. deželni načelnik, — nu, kaj pottlej? Gospoda, potem bi se gotovo Slovenci ne izganjali iz dežele in tako dalje. Kako so Hrvatje psovali leta 1865 Mažuraniča in Vončino, l. 1869 še Živkoviča — in zdaj so jim ti „izdajice“ narodno vladno organizirali, za kakoršno Hrvate vsi zavidamo.

Dr. Razlag sodi, kakor se zdi, da se po

mirnem potu s časom več doseže, nego po drugem. Tudi to je eno stališče, in vprašanja nečemo absolutno zanikati, če ne bode še enkrat Slovincem prav prišlo, ako je nekoliko te vrste mož. To premislite, pa ne divjajte. Le pogledajte mej ustavoverce ali nemškutarje kranjskega deželnega zbora. Tam boste našli poštenega, miroljubnega, posredujočega poslanca dr. Savinscheka. Le-ta je, da si ud nemškega kluba glasoval z vsemi slovenskimi poslanci vred edini izmed nemškutarjev za podporo slovenskega gledališča, ker je po njegovem poštenem prepričanju to prav; on je tako glasoval kljub temu, da je — kakor se nam je pravilo — klub nemškutarjskih poslancev, katerega ud je g. Savinschek, sklenil protivno glasovati. Pa, gospoda, ali ste brali morda v „Tagblattu“, da je g. S. odpadnik in izdajalec ustavoverne stranke? Nijste, za to, ker nemškutarji vedo, da nemajo bogve koliko vplivnih mož za odmetati, in da je škoda le enega odbiti, če prav v vsem tako ne misli, kakor drugi, da le v glavni stvari s stranko drži. In glavna stvar je, pri nas slovenstvo!

Toliko smo hoteli opomniti, ne le zaradi osebe, nego še bolj zaradi političnega uka, ki iz tega izhaja.

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski.

(XI. seja 15. oktobra.) (Konec.) Poslanec Dežman je govoril v tej debati strastno proti narodni stranki. Kar tresel

Listek.

Kantorčica.

Roman s pogorskega zakotja.

(Češko spisala Karolina Světlá; poslovenil Franjo Tomšič.)

(Dalje.)

To nij bila le minljiva gorečnost, ki je Otika uhvatila; o tem novem življenji je resnično mislil. Še tist dan se je dal povsod vesti od matere, vse si popisati in povedati in drugi dan je imel uže izmišljeno, kaj si on vzame na svojo skrb in kaj prepuusti njej. Poprijel se je gospodarstva s trdnim namenom, da mora biti zgledno, ko si bode pridobil toliko vednosti v tem, da bode mogel misliti na popravke. Mej tem ko je s svojo novo činnostjo znanje delal, prijateljil se je tudi z sosedi. Hodil je mej nje, vabil jih k sebi in kmalu je imel okolo sebe krog mladih vedoželjnih in po napredku hrepenečih ljudij, ki so se dali radi in hvalježni od njega podučevati in voditi. To je bila druga omladina nego ona meščanska, mej katero je toliko let tratil, ter živel kakor

bi ne živil; to je druga nadeja domovine nego oni mladi starci, oni vzdeleni suroveži in učeni nevedneži. Tukaj mu ni bilo treba buditi, prigovarjati in se zasmehovanja bati; je-li izgovoril toplo besedo, lepo misel, tu je našel tudi za vse dobre misli pripravljena tla. Kako veselje je bilo mej zdanjimi družabniki, kaj višjega spoznati in dovršiti! Ne le, da mu jih nij bilo treba izpodbadati, narobe, mnogokrat jih je moral oddrževati, da bi se iz samega blazega prizadetja ne učinila škodljiva prenačlenost. „In jaz sem se v dubu nad-nje spenjal!“ mislil si je osramoten, ker si nij mogel dovolj načuditi hitrosti in ljubezni, s katero so ga razumeli. Izrastla je vrsta izvedenih stražnikov posvetne meje češke narodnosti po najveseljim načinu, ter se kmalu spričala z lepimi, važnimi čini v tem smislu, obračaje nase pozornost tudi daljše okolice ter izpodbadala manj v korist domovine skrbeče rojake, k posnemanju. Kmalu je zginol tudi zadnji predsodek mej občani proti njemu, ki je bil ostal, od prvega njegovega prihoda v hribe, namreč: da je vendar le gospod in z gospodo

drži, ko so po njegovi priliki in pravniškem svetu dobili sodbo od oblastnije za velik kos gozda, pri čemur je skusil od nasprotne stranke toliko neprijetnega, da bi se temu drugi ne bil tako kmalu podvrgel.

Otik je bil z vsacim dnevom rajši doma in z vsacim dnevom se je bolj čutil, da je mogel kdaj svoje zdanje ravnanje zaničevati, ter le na mesto gledati in tam svojo blagost iskati. Saj je imel tukaj zmirom naprej polne roke važnega dela in polno glavo važnih misli. Kako slastno se mu je zdaj izgovarjala in mu donela besedica „doma“, ki mu je bila poprej tako dolgočasna. Pa manjkalo mu je še mnogo in včasih si je rekel, da mu še zmirom vsega manjka k pravi sreči. Kaj čuda, da je tako mislil; saj Enefe niti videl še nij, čeravno je bil uže nekolik mesecev v hribih. Anka je zvedela, da kar je Otik v Ještedi Enefa nikamor, da, niti v cerkev ne hodi; najbrž, da bi se z njim nikjer ne srečala. Tedaj niti srečati, niti videti ga nij hotela več, tako se je znala jeziti! On je pozabil vse njene ljute besede, ona pa nij hotela ničesa

se je od same strasti. — Ko je oporekal dr. Bleiweisovo hvalo tirolskih šol, pravi dalje, da kakor kažejo uradno priobčeni izkazi, koliko novakov pri vojakih pisati in brati zna, je v Tirolah še zmirom zelo temno. Nič dosti boljši nij na Kranjskem, seveda če bi se „Novicam“ verjelo, potem uže, te kažejo v najlepšem svitu. Da nij peticija deželne šolske konferencije navela nobenih posameznih slučajev, to jo stori mnogo vredno, kajti ona uči nekatere gospode omike, ki se nijso sramovali v neki izjavi kranjsko učiteljstvo (le nemškutarsko Ur.) nečuveno zasramovati. Če se reče, da šolo občine izdržavajo, to nij res; aj je bil dr. Costa sam poročevalec o zakonski osnovi, da bode od slej plačeval učitelje deželni fond; torej bi jih imel tudi imenovati deželni šolski svet. — Če dr. Costa toži o germanizaciji, je v čudnem protislovju s svojimi volilci, ki so namreč v Postojni prosili, da se uvede v tamošnjo šolo nemški jezik. Če je dr. Costa rekel: nas imenujejo „Deutschenfresser“, odgovarjam jaz na to, da je ono rečeno le časnikarska fraza. Jaz pa na pisarije nobenega časnika nič ne porajtam. (Čudno, zakaj ste vendar toliko člankov za „Tagblatt“ napisali Ur.) Ampak vse kaj drugega je, če se bere v deželnem zboru interpelacija, ki je polna grobih napadov na učitelje, ki jih tako rekoč „vogelfrei“ razglasa. Vprašam, gospoda, kje je omika? Gospodje one strani tožijo o germanizaciji, ali oni sami narod germanizujejo. (Dr. Zarnik: „Slava Slavjanom!“) Jako čudno je slišati govorjenje dr. Zarnika, ki se toliko jezi, da so učitelji prosili za državno službo; saj je on sam pred kratkim rekel, naj država šolstvo vzame v svoje roke. (Dr. Zarnik: Nij res, tega nijsem nikoli rekel!) Če se dr. Zarnik pritožuje, da je deželni ljudski šolski nadzornik odpravil v Cerknici iz šole nekatere za poduk nerabljive reči, je to popolnem v redu, kajti ko bi šlo vse po mnenji dr. Zarnikovem, potem bi se v šolah „Slovenski Narod“ čital, samo da bi se narodnost pospeševala. Dr. Zarnik se pritožuje zarad knjig, ki so se v mestne šole upeljale, a to je popolnem

dobro. Knjige, po katerih je dr. Zarniku žal, bile so jako slabe („jämmerliche fabrikate“), a so državo jako mnogo novcev stale, tako da so imeli dotični šolski uradi prav, da so tako ničeve fabrikate iz šole ven vrgli („hinausgeschmissen“). Da se učenci učijo tehtičnih izrazov, kar se dr. Zarniku tako nevarno za narodnost zdi, o tem nahajam jaz le jako praktično napravo. Kar je dr. Zarnik povedal o učitelji Eppichu in drugem narodnem učitelji, da je prvi 14 dnevni odpust brez prošnje vzel, zadnjemu pa se niti enodnevni odpust dovolil nij, je to samo stara vednost dr. Zarnikova, primerov iskati tam, kjer jih ravno dobi. Eppich je okrajni šolski nadzornik in on nema le pravice, ampak celo dolžnost šole nadzorovati, torej to nij nobena primera. Tožba o germanizaciji je stalna pri gospodih one stranke, vprašajte pa kmeta in rekel bo: „Dobro bi bilo, ko bi se otroci kaj nemškega učili!“ Gospoda moja, nemški narod se za vas niti ne briga, in kar vi pripovedujete o Bismarcku itd. to je vse nič. Kakor bi duhovni ne bili zadovoljni, da bi jih, kakor je dr. Zarnik rekel, občine nastavliale, tako tudi učitelji ne morejo biti.

Zato jaz želim, da se to vprašanje na tanko pretrese.

Dr. Zarnik: Kar je g. Dežman rekel, da se po statističnih vojaških izkazov vidi, koliko ljudstva zna pisati in brati, kaže, da se g. Dežman nij nikoli naše domače statistike temeljito učil, kajti dobro se ve, da vojaški novaki nijso pravo merilo, ker velika večina baš kranjskih vojakov zatajuje pri asentiranji vednost branja in pisanja, da bi vsled tega ne avanzirali za frajtarije in korporale in prej na odpust šel. Če Dežman našo slovensko dramatiko s tem zasmejuje, da mi Lumpaci Vagabunda predstavljamo, pogledjmo pa Nemce, kaj pa oni predstavljajo? Francoske igre o prešestovanji kakor Frou-Frou itd. Če g. Dežman pravi, da sem jaz rekel, da bi država sama za šolstvo skrbela, to nij res; jaz sem samo rekel, da naj država k plačam učiteljev toliko doda da bo do namesto 400 gold. 700 gold. imeli.

Če se misli v šolah nemčiti, jaz rečem, rajši za zdaj nobene šole, nego taka. Ako pravi gosp. Dežman, da bi mi „Slovenski Narod“ uveli za branje v šole, jaz rečem, da mi tega sicer nikakor ne bomo storili, ali ko bi uže, potem bi se otroci vendar lahko dosti več koristnega naučili, nego če jih zastonj mučite z nemško abecedo. Če g. Dežman pravi, da se Nemci za nas niti ne brigajo, povem mu, da predobro poznamo, in sicer ne samo mi, nemški program: „Vom Belt bis zur Adria“. To mi znamo in zoper to se bomo branili vsikdar uprav zato, ker smo poslanci slovenskega naroda.

Poslanec Obreza predlaga konec debate, kar se sprejme.

Predlog dr. Schreija da se peticija deželne učiteljske konference, deželnemu odboru v pravdarek, ne odobri se in se prošnja odbije. Proti njej so glasovali vsi narodni poslanci.

Dr. Razlag poroča v imenu občinskega odseka in stavi sledeče pregloge:

a) Deželni zbor obžaluje, da se mu kljubu večkratni dotični prošnji nij priložnost dala, svoje upravičeno mnenje naznaniti, predno se je o uradnem sedežu c. kr. okr. glavarstva Logaškega v Planini za trdno sklep storil.

b) Če se pa c. kr. okraj. glavarstvo iz Planine v Logatec predmesti, je deželni zbor te misli, da se tudi c. kr. okrajna sodnija v Logatec prestavi, ker je želeli, da so vsi c. kr. okr. uradi na enem kraju združeni.

Sprajme se.

Dr. Costa poroča v imenu odseka za pretresovanje poročila deželnega odbora z načrtom nove občinske postave in stavi sledeče nasvete:

1. Načrt nove občinske postave vrne se deželnemu odboru.

2. Deželnemu zboru se velevala, da naj skliče enketo, ki pa nema odločivni ampak le posvetovalni glas, in z njo vnovič prevdarja načrt postave zlasti tudi v tem oziru, ali so velike ali majhene občine koristnejše za deželo našo Kranjsko.

3. Na podlagi enketnega posvetovanja

pozabiti? Ob nedeljah je hodila s starimi molitvenimi bukvicami visoko na goro, ker se pravi v „črnem kotu“, in tam je molila ne boječ se, da bo imela za to pred bogom greh, ker je tako nezmirljiva.

„To je vendar malo preveč“, menila je Mrakotova srdito, ko jej je Anka to novico povedala. Bilo jej je žal za sina; včasih je imel tako kalne oči, če ravno se ji je vselej posmijal, desetkrat na dan jo zagotavljal, kako je vesel, da je pri svoji zlati materi. Te besede so bile mile, odkritosrčne; ali ona je iz njih vendar le slišala zvonetí tožbo, da je ona edina na svetu, ki ga ima rada.

„Ako bode kantorčica“ tako naprej ravnala, pojdem vendar k njej ter jej kaj povem. Gotovo sliši od vsacega, s komer govori, da je moj Otik zdaj dober človek. Kaj ima tedaj še biti? Jaz nijsem sina nikoli hvalila, dokler tega zaslužil nij, vselej sem očitno o njegovih napakah govorila; ali zdaj, kar je ves drugačen, da ne more biti pridnejšega človeka na svetu: zdaj ga moram zopet po pravici zagovarjati in ga ne pustim tebi nič meni nič le zavoljo nekakih ženskih muh mučiti. To si vendar lahko na

prstih prešteje, da bi ne bil tukaj, niti bi ne bil prišel, ko bi na njo ne mislil! Ko bi bil hotel zraven mene živeti, bil bi to gotovo drugače uvel. Ona to dobro ve in to me baš tako jezi, da je tako mrzla. Če jo je on razžalil, mu je tudi pošteno vrnila. Le naj pomisli, kaj je to, možu take reči v obraz očitati, kakor je ona očitala!

Tako je tudi Otik mislil in začel res dvomiti o tem, da-li je bila njena ljubezen do njega res prava.

„Ko je brala mojo pesen si je narisala o meni nekako podobo, in to dete svoje domišljije, nekako prikazen je jela ljubiti; z menoj, z mojo osobo nij imela njena ljubezen nič opraviti. Njena ljubezen se je vznášala po zraku, ter se tudi pri prvem močnejšem vetru po zraku razleteja. Zavoljo tega pa njene zasluge za me nijso nič manjše; le njej se vendar le morem zahvaliti, da se več ne sramujem cvetočega in sadjorejnega drevesa, in za to jej bodem do smrti hvalježen. Ko bi vsaj to zvedela, morda bi jo vendar malo razveselilo. Gotovo ima še zmirom grozne čase; dolžan sem, vsaj jo malo pomiriti, naj uže hoče ali neče. Da, poiščem jo ter jej povem, kar sem si zdaj povedal.

Pač mi bode žal, ako se hladno od mene obrne, ali mi z ostro besedo odgovori; vem, kako to zna. A naj bode; storil sem potem vsaj vse, kar je bilo v moji moči, da bi svoj greh izmil. Ako me zopet zavrže, bode izerpila vir moje potrpežljivosti, ter bodem resnično mislil, da njo pozabim. Vsaj bom dobro vedel, da nema sreča v sebi, in moja pregreha me bode prenehala peči. Vsaj nekaj dosežem.“

Otik se s tem namenom pred materjo nij oglasil; gotovo bi ga bila odgovarjala, naj Enefe nikar ne prosi, ako kaže tako trdovratnost ter naj vsaj neke priložnosti počaka, kjer bi mogel začeti, ne da bi se zraven kako „zavrgel“. Enkrat v nedeljo mej naukom, ko je gospodarica v cerkev odšla, vzel je puško črez ramo, kakor za ono dobo in šel na goro proti „črnemu kotu“, kjer je upal, da bode ona.

Nada ga nij goljufala. Tam na visoki gori, od koder je videti noter do Prage, pri kraji bukovih hoste je sedela Enefa pod močnim drevesom z molitvenimi bukvicami v naročji. A nij jih pogledala; nepremakljivo je zrla pred se, roke na knjigi sklenene. V Otikovem srcu, ki je njo iskalo se je

naj potem deželni odbor načrt občinske postav predloži prihodnjemu deželnemu zboru v obravnavo.

Dr. Bleiweis predlaga, naj bi se vlada naprosila da se zopet na Kranjskem ustanove okrajni komisarijati kakor so bili pred letom 1850.

Poslanca Zagorec in vitez Gariboldi podpirata predlog.

Poslanec pl. Langer se čudi, da imajo nekateri gospodje namero, ostati zopet pri malih občinah. Njemu se zdi, da zato ne-žejo gospodje nasprotno stranke velike občine, ker so se pri volitvah kakor na Notranjskem jako slabo obnesle in se navdušujejo za male kakor na Gorenjskem. Govornik pravil da se boče delati po pregovoru: „Divide et impera“!

Dr. Costa temu ugovarja. Njegova stranka je za to za male občine, ker jih ljudstvo želi. Naj bodo male ali velike občine voljeni bodo zmirom le narodni poslanci. Saj je g. pl. Langer sam predstojnik ene velike občine na Dolenjskem, on je tudi kandidiral, pa nikdar izvoljen bil. Če se sklicuje na Notranjsko, je bil voljen tam dr. Razlag kot narodni poslanec.

Predlogi odbora in predlog dr. Bleiweisa se potem sprejme.

Prihodnja seja je bila v petek 16. okt.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. oktobra.

Češki „Pokrok“ od 16. t. m. prinaša članek, s katerim primerja svobodomiselnost mladokške stranke s stranko Palackega in Riegra, ter pravi: „Da na Češkem zastopuje politično svobodo staročška stranka, temu je dokaz spomenica 77 poslancev čeških, mej katerimi so možje, ki že od 1848. l. bojujejo za blagor svojih rojakov. Ona spomenica je pravi izraz svobodomiselnosti in ideja pravičnosti in to tem več, ker stojete slednje dve pri nas Čehih višje, nego narodnost, ki pride še le za njima. V tem se ločimo mi Čehi od Nemcev, in Madjarov, katerim je narodnost nad politično svobodo. V onej spomenici je od prve do zadnje besede vse le eden protest, proti fevdalizmu

in pristranosti, proti vsem krivičnostim, ki izhajajo iz volilnega reda, je le ena misel, ki se vleče, kot rudeča nit, to je: pravičnost in svoboda. Tako, kot v omenjeni spomenici, govori le prava narodna stranka.

V **galiskem** zboru je gr. H. Wodzicki izrekel svoje prepričanje, da boče nemško-centralistične sisteme kmalu konec v Avstriji.

Vnanje države.

Francoski minister vnanjega Decazes je potolažil interpelante v permanentni komisiji, da španjska spomenica nema tako teške važnosti, kakor se je mislilo. Francoska vlada boče v tem vprašanju ravnala po svoji dolžnosti. — Kar se tiče odpozivljenja ladije „Oreoque“, da je Francija po svojem ugledu ravnala, ter da celo papež v tem nij videl pomanjkanja spoštovanja.

Iz **Španije** najnovejša številka časopisa „Epoca“ objavlja oficijalno poročilo generala Morionesa o pohodu na Pampelono. Ves strateški načrt tega pohoda je prav nejasen. Posnemamo pa iz tega, da je Lazerna s svojim pohodom na Los Urcos izpeljal 22 karlističnih bataljonov, da so zapustili svoje pozicije pri Unzuze, Biurrun in Anjore, ter tako cesto proti Pampeloni osvobodil. — Bitka pri Biurrun, katero so Karlisti bahaje poveljevali v zmago, je bila brez pomena. Dve kompaniji ste obsadili Biurrun ko je prišlo povelje k umikanju. Pri tej priliki so jn prepadli 2 karlistična bataljona in ujeli 60 vojakov.

Neko poročilo v „Ind. belge“ pravi, da je karlistična ekspedicija v Kastilijo od vladne vojske tepena bila in odpodena.

Thiers še vedno po **Italiji** potuje in ga povsod z navdušenjem sprejemajo, ter se vedno bolj utrjuje zopetno prijateljstvo mej tema dvema narodoma, katera je hotel lokavi Nemec razdvojiti na svojo korist.

Iz **Berlina** se poroča o Arnimovem nemškem škandalu, da so pri grofici Arnim-Boytenburg hišno preiskavo imeli in — so policaji zažgali iz neprevidnosti. Škode nij velike — poroča telegram.

Dekan Tomaševski je zavoljo tega bil zaprt, ker nij hotel imenovati skrivnega papežkega delegata.

Dopisi.

Od Svišnjega na Dolenjskem 15. oktobra. [Izv. dop.] Nekoliko kmetov začenja še le ta teden brati. Ti so, to se zna, „bele vrane“, vsi drugi pa se nijso mogli

brantati starej skušnjavi, da ne bi že davno ne bili pobrali grozdja. Izgovarjajo se ti ljudje na ptiče in na gnilobo, katere pa letos veliko nij, ker je osušna jesen. Nekoliko so res opravičeni njih izgovori, a skoz in skoz pa nikakor ne, kajti vso pomlad in poletje je zeblo grozdje, in zdaj mu pa mnogo neusmiljenežev ne privošči niti malo toplejših jesenskih žarkov zlatega solnca. Kdor se nij letos prenaglil s trgatvijo izne-naduje ga precejšna množina grozdnega slad-ora ter bode pil močno in prijetno kapljo, dočim pa so si njegovi prestaro misleči me-jaši na znatnej škodi, ker dnevi letošnje je-seni so res zlata vredni in so mnogo popra-vili, česar nij moglo deževno poletje. V do-kaz to-le: Pred pol meseca dnevi, ko so ne-počakljivi uže trgali, našel sem v moštu golobinjske gore le 13—14 % (odstotkov ali procentov), to je, 13—14 funtov slad-ora v 100 funtih mošta. To vino bode, popolno odkisano, imelo torej le dobrih 6—7 % vin-skega cveta, kar imenuje kmet „moč“ ali žganico, ki se mej vrenjem naredi iz slad-ora ali cukra. Da to vino ne bode z lepa moža pod pot vleklo, to se zna. Baš denes, t. j. pol meseca pozneje, sem pa preiskaval mošt iz prav te gore (iz Golobinjke) tudi iz kadi z moštom enacih trsnih plemen in pokazala je klosterneuburska moštna tehtnica v njem 18.5 % (pol 19) slad-ora, česar je moj brat jako vesel, ker se nij prenaglil z brento v no-grad. Ta pa uže bode malo na stran vlekel klobuk. Omenjam tudi, da vino nij niti premočno, niti preslabo, ako je imel mošt 20 % slad-ora. Da bodejo imeli umni kmetje letos boljše vino, nego so ga lani pridelali, to mi dokazuje moja statistika. Na-šel sem tudi denes, namreč pa v moštu pod-češniške gore 17.5 % (pol osemnajst) slad-ora dočim ga je imel lani od 7.—10. oktobra sicer pa v enacih omerah le 14—15.5 %. Dostavljati mi je, da ves omenjeni mošt je iz tako zblojenih (v obče prav slabih) trsnih plemen, kakor je baje zmešan „kočevarski greh“, ka-li? Zelenika in lipavščina uživa po Dolenjskem neizmerno češčenje. (!) Ako bi kedorkoli strokovnikov, ki do malega

vrnila ljubezen in vrnilo obžalovanje; kako je bila blede, suha, utrujena — po njego-vem zadolženji utrujena. Moral se je jako brzdati, da nij skočil prena-glo iz goščave, ki ga je doz-daj skrivala ter jej ne padel skesan pred noge.

Počasi je naredil nekoliko stopinj naprej, še zmirom v duhu neodločen, kako bi jo na-govoril; tu je mimogrede glavo obrnila ter pogledala v stran, od koder se je bližal. Vroč plamen je obletel njen obraz, ko je vi-dela, kdo iz hoste prihaja. Ali ko je stal Otik pred njo, zopet je tako malomarno gle-dala, kakor poprej in lice njeno, kakor bi se bilo v sneg in led premenilo. Blisk naj-večje jeze in zaničevanja bi ne bil Otika tako bolestno zadel, kakor ta mlačni, mrzli in prazni njen pogled. Dolgo se je bojeval s svojim ginjenjem predno je mogel obgo-vo-riti jo.

„Ne pridem sem nikakor po naključbi, devica“, rekel je z močno tresočim se gla-som; več je nij tikal, kakor sploh nobenega več nij tikal, kdor tudi njega nij; „nego, ker sem se nadejal tukaj z vami sniti se“.

Ona je stisnila obrvi, kakor bi hotela reči: „Teda-j tudi tukaj nemam miru“. Ali

na glas je rekla tako malomarno, kakor je uanj gledala in glas njeni se je zraven pre-cej tresel:

„Ako si želi gospod doktor od mene kako delo, ne morem mu služiti“.

„To je bila huda beseda!“ je vskliknil doktor.

Ona je ostala nepremakijiva, njegovo očitanje prav nič ne opazovaje. Prizadevala si je vstati, najbrž da bi odšla, ker nij hotel sam oditi ter ostal naproti nje na svojem mestu; ali ta poskušnja jej nij posročila se, noge so jej službo odrekle. Da bi tega Otik ne zapazil, je ostala tedaj na svojem mestu in zrla zopet tja v en dan, kakor bi bila sama pod drevesom in bi njega ne bilo pred njo. —

„To je bila huda beseda!“ ponavlja Otik in v prsih mu je začelo obžalovanje vibrati, da se je moral na puško nasloniti, tako mu je šla glava okrog. „Da me boste tako odbila, vendar nijsem mislil, čeravno vidim, da najhujše, da, najhujše o meni mi-slite.“

„Jaz nikoli na vas ne mislim“, segla mu je mrzlo v besedo.

„Kantorčica!“ je hotel doktor zakričati,

ali premagal se je; saj nij prišel sem, da bi jo vnovič razžalil. Da bi pa svoji notranji razkačenosti vsaj malo zadostil, se je začel tako divje in krčevito s puško igrati, da je čuda, da se nij sprožil.

Ne bojte se, devica“, začel je zopet, zdaj tudi hladno in odmerjeno; „nij-sem nikakor prišel, da bi vas s kakimi ne-milimi željami obteževal. Nikar tedaj moje usiljenosti uže naprej ne zametujte. Stojim pred vami le za to, ker spoznavam za svojo dolžnost, povedati vam, da vse neprijetno, kar ste po mojem zadolženji preživeli, nij bilo kar zastoj; vaše trpljenje je nosilo sadje. Po vaših besedah spominjam, sem si prizadejal odložiti mnogo velikih napak ter prišel tako v čisto drugači kolovoz, kjer po spričenju pravih prijateljev a ne prilizovav-cev, dobrodelnejši ravnam nego poprej. Če sem bil ravno prepričan, da sem vam zdaj popolnem malomaren, vendar sem se nadejal, ker srce vaše poznam, da vas bode to spo-ročilo veselilo, dokler se, to se ve da, le človeka tiče nikakor pa moje osebe.“

(Dalje prib.)

more pravično sodbo izrekat, glede omere mej zemljo in podnebjem dolenskih krajev in mej nekaterimi to še neznanimi trsnimi plemen, priporočal za te kraje primerna, a izvrstna trsna plemena, gotovo bi, če tudi ne vsi, premnogi šli za „potrjenje“ vprašat kakovšnega duhovna, da se le še dalje zapozna kmetijstveni napredek!

Kislina letošnjega mošta mi denes še nij mogoče javiti, ker kletarsko pripravo za to imam le na ljutomerskejši šoli. Sicer pa se da pravično sklepati, da je bode malo menje, nego lani, ko sem je tu dobil kaci 9‰ (tisočin), to je blizu 9 funtov kisline 1000 funtih vina. Tudi gledé kisline je neka prava množina, da nij vino niti prekislo, niti presladko, namreč 5—6‰. Dolensko vino je torej tudi prekislo. Toda, smem reči, če tadi nijsem prerok, da bode uže čez nekoliko desetletij tudi dolenski Slovenec prideloval plemenito vino, da le tudi semkaj pride na obzorje luč potrebne omike in prepodi črne oblake nevednosti srednjega veka, koder more, razen dobrih krščanskih nauk tavi za vse lepo, dobro in koristno občutljivi narod slovenski.

Blaže Pernišek.

Domače stvari.

— (Naš glavni urednik) je šel v Zagreb na vseučiliščno slavnost, torej „Slov. Narod“ denes le take članke prinaša, ki so mogli uže v soboto večer v tisk izročeni biti, kar povemo bralcem v kako potrebno izpričanje.

Razne vesti.

* (Nova metoda železnice) razsvitljavati bila je nedavno prvokrat na Ruskem o priliki vporabljen, ko se je carski vlak po črti Moskava-Kursk vzvil. Aparat obstoji iz baterije iz 48 elementov, koja iz enega okna makine 200 sežnjev daleč kolotečine pred vlakom z električno lučjo natanko razsvitljuje. Brzjavni chef železnice Moskova-Kursk g. Jabockow, katerega priprava je, vodil sam je razsvitljavo.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdra-

vila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicini in stroškov; zdravi vse bolezni v želodu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Krati izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagrađi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnu, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sealni cevi, zaprtji, pri bolehnem bolenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Pripravi sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpfern, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik, št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tišanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznaejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

St. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter

se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. a 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberzimeyer, v Jambuku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjah in specerjarskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Ex originali.

Korespondenca dr. Vetterinija

k. ladjinega zdravnika prvega reda v Ankoni.

Kako se je Poppova anatherinova ustna voda v skorbutu pri mornarjih kot izvrstno zdravilo izkazala.

Ankona, 3. febr. 1872.

Vsled meglenega in mrzlega vremena skozi 6 mesecev se je skorbut jako močno pri naših mornarjih prikazal, in bila je ta bolezen tembolj sumnjiva, ker tukajšna naša sredstva v veliko slučajih ne pomagajo. Gospod dr. Beitel iz dunajskega vseučilišča, zdaj tukaj v službi kot ladjini zdravnik, me je opozoril na zdravilnost Poppove anatherinove ustne vode v skorbutu, in v mučnem položju, v kojem sem bil, mi je bilo najnujnejše, da sem dal iz Trsta deset sklenic poslati.

Javno priznam sedaj, da sem gosp. dr. Beitelu za poročilo in gosp. J. G. Poppu, c. k. dvornemu zobnemu zdravniku na Dunaji, mesto, Bognergasse 2, jako hvaležen. Anatherinova ustna voda je svojo zdravilnost proti skorbutu sijajno dokazala; izmed 28 bolnih jih je 21 ozdravelo. Žalibog, da Poppova anatherinova ustna voda zaradi visoke cene ne dopusti dispenzirati nas, vendar sem jo v poročilu na zdravstveno ravnanje v omenjeni bolezni kot zelo zdravilno pohvalil.

Dr. Vetterini.

k. ladjini zdravnik prvega reda.

Se dobiva: (8—4) v Ljubljani pri Petričič in Pirknerji — Jos. Karingerji — A. Krisperji — Eduard Mahr — Fer. Melh. Schmitt — E. Birscht — u, lekarji; — v Kranju pri L. Krisperji — Seb. Schaunig — u, lekarji; — v Plibergu pri Herbst — u, lekarji; — v Varaždinu pri Halterji, lekarji; — v Rudolfovem pri Dr. Rizzoli — ji, lekarji — Josef Bergmann — u; — v Krškem pri Fed. Bümches — u, lek.; — v Kamniku pri Jahn — u, lekarji; v Gorici pri Pontoni — ji, lekarji — J. Keller — ji; — v Wartenbergu pri F. Gadler — ji; — v Vipavi pri Anton. Deperis — u, lek.; — Postojni pri Kupferschmidt — u lekarji; — v Škofljoki pri C. Fabiani — ji, lekarji; — v Kočevju pri J. Braune — u, lekarji; — v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel — ji, lekarji; — v Radoljici pri Zalokar — jevi vdovi.

Tužci.

18. oktobra:

Evropa: Guzman iz Celovca. Pri Slonu: Corosan iz Reke. — Ambrož iz Idrije. — Gabor iz Dunaja. — Schmid iz Trbiža. — Polak iz Tržiča. — Reich iz Dunaja. — Marescha iz Litije. — Geiger, Morpurgo Dapšin, Črne iz Trsta. — Caffon iz Gorice. — Jonke iz Kočevja.

Pri Maličci: Beysens iz Pariza. — Wagner iz Monakova. — Belovitič iz Dunaja. — Detela iz Škofje Loke. — Kopman iz Dunaja. — Ferjen iz Celja. — Capeliti iz Trsta. — Ranar iz Vipave. — Huber iz Gradca. — Lencis iz Dunaja. — Ehrenreich iz Ponoviča. — Span z ženo iz Reke.

Pri Zamorci: Majcen iz Celja. — Jernejčar iz Gradca. — Miško iz Celovca. — Dolinar iz Maribora.

Dunajska borza 19 oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	25
1860 drž. posojilo	107	75
Akcije narodne banke	980	—
Kreditne akcije	242	25
London	110	15
Napol.	8	85
C. k. cekini	—	—
Srebro	104	15

Zobni zdravnik

Dr. Tanzer,

docent zdravništva za zobé na c. k. univerzi v Gradcu,

je prišel v Ljubljano, ter biva pri „Slonu“ šte. 51 in 52, II. nadstropje, in zdravi specijalno vsaki den (razen nedelje) od 8. zjutraj do 5. ure zvečer. (297—3)

Ostane pa tu le do konca oktobra t. l.

Zaradi brezbolestnih operacij je treba v ta namen nekaj časa k pripravljani.

Najvišje potrjena zdravilna voda zoper ustno gnjilobo, Pulcherin-zobna pasta in zobni prašek se dobiva tu, dalje pri g. Biršicu in Ed. Mahr.

Národna tiskarna

v Ljubljani

se priporoča

za izvršitev vseh tiskarskih del

v lični obliki in po najnižji ceni, posebno:

1000 poštih vozni listov	5 gld.	— kr.
vsakih 1000 več	3	20
1000 vozni listov za železnice s firmo in železniškim kolekom	7	50
2000	13	50
1000 za hrzvoznino s firmo in železniškim kolekom	9	—
2000	16	50
1000 zavitkov (Couverts) v kvart s firmo	4	—
1000	3	80

Zaloga tiskanih formularov

za c. kr. sodnije, občinske urade, okrajne zastope, sole, cerkve in cerkvene urade, advokate in notarje, pobotnice za mesečne plače i. t. d.